

Kommuniké från Betalningsrådets elfte möte

26 augusti 2020

Betalningsrådets elfte möte ägde rum via Skype fredagen den 26 augusti 2020 under ledning av vice riksbankschef Cecilia Skingsley. Vid mötet redogjorde deltagarna för aktuella frågor med beröring till rådets arbete. De arbetsutskott som tillsatts av rådet informerade om det arbete som utförts sedan föregående möte.

Mötet inleddes med att medlemmarna informerade om aktuella frågor med särskilt fokus på effekterna av **coronapandemin**. De flesta av rådets medlemsorganisationer har arbetat hemifrån eller haft "split operations" under pandemin och verksamheterna har överlag fungerat väl.

Riksbanken informerade att man sedan början av mars haft regelbundna samverkanskonferenser för forumet **Krissamverkan för det centrala betalningssystemet** som samlar de större bankerna, de finansiella infrastrukturerna och centrala myndigheter. Utifrån framtagna lägesbilder kan det konstateras att det centrala betalningssystemet fungerat väl trots rådande omständigheter. Riksbanken har även sammankallat **Kontanthanteringsrådet** till veckovisa möten under pandemin. Slutsatsen är att kontantdistributionen i samhället fungerat bra under omständigheterna och marknadsaktörerna upprätthållit sina strukturer.

Betalningsrådet diskuterade att det funnits en oro bland handlare och konsumenter att viruset skulle kunna överföras via sedlar och mynt och att det därför är viktigt att sprida Folkhälsomyndighetens budskap om att det inte finns några uppgifter om att personer har smittats via sedlar eller mynt. Under våren har beloppet för kontaktlösa kortbetalningar utan PIN-kod i Sverige höjts från 200 kronor till 400 kronor, vilket var planerat redan innan pandemin. Rådet konstaterade också att e-handeln har ökat under pandemin på grund av rekommendationen om social distansering och att äldre börjat handla mer digitalt och använda Swish i högre grad än tidigare. Card Payment Sweden informerade att det framöver inte längre kommer vara tillåtet att signera med namnteckning som alternativ till PIN-kod för att verifiera kunden vid kortköp med svenskt kort. Rådet kom överens om att arbeta för att kommunicera detta till allmänheten. Rådet diskuterade även nya regleringar t.ex. kravet på stark kundautentisering inom EU.

Betalningsrådet hade planerat att genomföra en **kostnadsstudie** 2021 för att få en bild över de samhällsekonomiska kostnaderna för olika betalsätt i Sverige. Rådet diskuterade huruvida det blir problematiskt att använda data för 2020 då coronapandemin har påverkat betalningsflödena. Det beslutades att kostnadsstudien ska skjutas upp ett år och att rådet återkommer till frågan på nästa möte.

Betalningsrådet diskuterade även **nya medlemmar** då två organisationer har uttryckt intresse för att bli medlemmar i Betalningsrådet. Rådet bestämde att Riksbanken får i uppdrag att inleda en diskussion med organisationerna och rapportera till rådet på nästa möte.

Därefter informerade utskotten och referensgruppen för statistik om pågående aktiviteter och diskussioner. Under våren tog rådet via epost beslut om arbetsprogram för 2020-2022 för Utskottet för kris och sårbarheter i betalningssystemet.

Statusrapport Utskottet för tillsyn och reglering

Ordföranden (Riksbanken) berättade att utskottet har haft tre möten sedan Betalningsrådets senaste plenummöte. På mötena har utskottet diskuterat frågor rörande EU-regelverk och nationell lagstiftning på betalningsområdet. När det gäller EU-regelverken har anpassningen till PSD2 kommit långt och är på plats i stora delar. Det pågår emellertid ett fortsatt arbete när det gäller bl.a. kraven på

API:er och stark kundautentisering (SCA). För att möjliggöra en anpassning till SCA har EBA gått med på en slags övergångsperiod, en "Supervisory Flexibility Period", med deadline i december 2020. Från januari 2021 ska handlarna uppfylla kraven på stark kundautentisering och om de inte gör det kan korttransaktioner komma att nekas. Utskottet har även diskuterat frågor rörande mellanbanksavgifter, momsbedrägerier och gränsöverskridande betalningar. På nationell nivå har det kommit nya bestämmelser om presentation av betalningssätt vid marknadsföring av betaltjänster vid e-handel. Marknaden har pekat på oklarheter i lagstiftningen och behov av klargörande. En särskild utredare ska ta ställning till hur det så kallade tillgänglighetsdirektivet (som bland annat innehåller regler om tillgänglighet och banktjänster) ska genomföras i Sverige. Gällande kontanter hade det redan före pandemin framkommit att det var problematiskt med kontanthantering utanför städer och när det gäller tillgången på växelmynt. P27 har presenterat sitt arbete på ett av utskottets möten. Framöver kommer deltagare i TIPS/RIX INST samt E-krona projektet att bjudas in till utskottet för att presentera sina arbeten.

Statusrapport Utskottet mot bedrägerier och penningtvätt

Ordföranden (Riksbanken) informerade att utskottet diskuterat effekterna av coronapandemin på brottsligheten, bedrägerier och penningtvätt. Utskottet kommer att följa upp Riksdagens särskilda utredning som pågår och är klar till årsskiftet "Stärkta åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism" (2019:80). Utskottet har även diskuterat och uppmärksammat pågående samarbeten för att öka kunskapen bland allmänheten, till exempel har bankerna utmaningar med att nå fram till kunderna och få dem förändra sitt beteende på internet för att undvika kortbedrägerier. Andra frågor som avhandlats är polisens nya rapporterings- och analysverktyg för penningtvätt GoAML, samt Bankgirots pilot-arbete med monitorering av transaktioner för att få en helhetsbild som enskilda banker inte har. Utskottet välkomnar det nya samarbetet mellan och Finansinspektionen och Finanspolisen.

Statusrapport Utskottet för betaltjänsters tillgänglighet

Ordföranden (Länsstyrelsen Dalarna) informerade att utskottet haft tre möten under 2020. Utskottet har arbetat utifrån dess arbetsprogram för 2020-2022. Det första mötet fokuserade på arbetsprogrammets aktivitet "Bevaka initiativ som främjar digital delaktighet". Mastercard berättade om sitt initiativ Betalningshjälpen som syftar till att få äldre att använda digitala betaltjänster i större utsträckning. Det andra mötet fokuserade på situationen med coronapandemin. Utskottet fick information från Riksbanken om diskussionerna vid Kontanthanteringsrådet och sedan genomfördes en bordsrunda där mötesdeltagarna uppdaterade vad som händer i respektive organisation med fokus på frågor rörande pandemin. Det senaste mötet lyfte fokusområdet "Bevaka nya betaltjänster och ny betalinfrastruktur" genom att P27 presenterade sitt arbete.

Statusrapport Utskottet för kris och sårbarheter i betalningssystemet

Ordföranden (Riksbanken) informerade att utskottet har träffats två gånger under 2020. Utskottet har arbetat med att ta fram ett nytt arbetsprogram, med utgångspunkt i hur utskottet bäst kan komplettera andra forum och råd som arbetar med liknande frågor. Utskottet har diskuterat konsekvenserna av ett längre avbrott i el och datakommunikation och har identifierat ett behov att tydliggöra olika aktörers ansvar för att upprätthålla centrala system för betalningar när el och datakommunikation inte är tillgängligt på lokal, regional och nationell nivå. Som del i utskottets arbete med att bevaka initiativ på betalningsområdet finns en önskan att under året följa upp CCRAAFFFTING-projektet, ett forskningsprojekt som undersöker vad som händer vid störningar i kortbetalningar. Projektet baseras på spelsimuleringar som genomförs i olika län med deltagare från olika sektorer. Utskottet har även diskuterat effekter och hantering av coronapandemin utifrån betalningssystemets funktionalitet. De medlemmar som deltar i mötena för Krissamverkan för det centrala betalningssystemet konstaterade att det centrala betalningssystemet har fortsatt att fungera väl under pandemin.

Statusrapport Referensgrupp för Betalningsstatistik

Referensgruppen har inte haft möten under året då det gjorts om från ett utskott till en referensgrupp som ska sammankallas vid behov. Ordföranden berättade om Riksbankens arbete med att ta fram ett webbverktyg som ska underlätta för rapportörer att skicka in betalningsstatistik till Riksbanken. Arbetet pågår enligt tidplan och i november 2020 startar testfasen tillsammans med rapportörerna. När projektet kommit längre ska Riksbanken presentera det för referensgruppen.